

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BASININ ÖNSÖZÜ	5
İKİNCİ BASININ ÖNSÖZÜ	6
ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

SAF BAŞKANLIK VE ABD'DE BAŞKANLIK SİSTEMİ

A. GENEL OLARAK BAŞKANLIK SİSTEMİ VE KUVVETLER AYRILIĞI.....	25
1. Başkanlık Sistemi Kavramı.....	25
2. Başkanlık Sisteminin Temel Gereği: Sert Kuvvetler Ayrılığı.....	27
a. Kuvvetler Ayrılığının Felsefi Temelleri	28
b. Saf Kuvvetler Ayrılığı	30
c. Kuvvetler Ayrılığının Etkileri ve Uygulanması	32
d. Saf Kuvvetler Ayrılığına Yönelik Yetersizlik Eleştirileri	33
3. Kuvvetler Ayrılığının Dengeler ve Frenler Mekanizması ile Dönüşümü	36
a. Kuvvetler Ayrılığının Amerika'daki Etkinliği, Frenler ve Dengeler Mekanizması.....	36
b. James Madison'ın Geliştirdiği Dengeler ve Frenler Mekanizması	37
c. Kuvvetler Ayrılığı ile Alakalı Bazı Ayırımlar.....	43
d. Saf Kuvvetler Ayrılığından İşlevlerin Hukuki Ayrılığına	45
B. SAF BAŞKANLIK SİSTEMİ	51
1. Saf Başkanlık Sisteminin Gereklerine İlişkin Farklı Görüşler.....	53
2. Saf Başkanlık Sisteminin Aslî ve Zorunlu Unsurları	57
a. Hem Başkan'ın hem de Yasama Meclisi'nin Halk Tarafından Seçilmesi.	57
b. Yürütmenin Yasamanın Güvenine Dayanmaması.....	62
c. Yürütme Organının Tek Kişiden Oluşması.....	70
3. Saf Başkanlık Sistemlerinde Mevcut Olan Tâlî Nitelikteki Özellikler	72
a. Başkanın Yasama Organını Fesih Yetkisinin Mevcut Olmaması.....	73
b. Aynı Kişinin Hem Yasamada Hem de Yürütmede Görev Alamaması	77

c. Yasama ve Yürütmenin Birbirlerinin Yetki Alanına Müdahale Etmemeleri	78
C. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNDE (ABD) BAŞKANLIK SİSTEMİ	79
1. ABD Başkanlık Sisteminin Tarihi Gelişimi	79
2. ABD’de Başkanlık Sistemi	89
3. Federal Yapılı Başkanlık Sistemi	90
4. ABD Başkanlık Sisteminin Temelini Teşkil Eden Sert Kuvvetler Ayrılığı İlkesi	90
5. Yürütme Organı: Başkan	95
a. Başkan’ın Seçilmesi	95
b. Başkan Yardımcısı	100
c. Bakanlar (Sekreter/Secretary) ve Atanması	102
d. Yürütme Fonksiyonunun Yerine Getirilmesi	104
e. Başkan’ın Yetkileri	107
6. Yasama Yetkisi	131
a. Yasama Organı: Kongre	131
b. Kongrenin İşleyişi	131
c. Temsilciler Meclisi ve Yetkileri	137
d. Senato ve Yetkileri	139
e. Başkan ve Kongre Seçimleri	141
7. ABD’de Yargı	143
a. Federe Devletlerde Yargı	144
b. Federal Düzeyde Yargı	147
c. Federal Yüksek Mahkeme	149
8. Başkan’ın Sistem İçerisindeki Etkinliğinin Yükselişi	158
9. Başkan’ın Sistem İçerisindeki Gücünün Kaynağı	162
10. ABD Başkanlık Sisteminin İşleyişi	165
11. Baskı Grupları ve Lobicilik Faaliyetlerinin Sistemin İşleyişindeki Etkileri	166
12. ABD’de Siyasî Partilerin Yapısı	178
13. Kuvvetlerin Dikey Olarak Ayrıldığı: Federal Yapının Mevcut Olması	190
14. Sistemi Tıkayanın Bedel Ödemesi	192
15. Federal Yüksek Mahkeme’nin Yasama-Yürütme İlişkilerinde Denge Sağlaması	194
16. Tek Başlı Yürütme ve Yönetimde İstikrar	194
17. ABD’de “Dengeler ve Frenler (Checks and Balances)” Mekanizması	196

İKİNCİ BÖLÜM

SEKİZ LATİN AMERİKA ÜLKESİNDE BAŞKANLIK SİSTEMİ

A. BAZI LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE BAŞKANLIK SİSTEMLERİ	223
B. BAZI LATİN AMERİKA ÜLKELERDE TATBİK EDİLEN BAŞKANLIK SİSTEMİ MODELLERİ	223
1. Venezuela'da Başkanlık Sistemi	223
2. Brezilya'da Başkanlık Sistemi	241
3. Arjantin'de Başkanlık Sistemi	266
4. Meksika'da Başkanlık Sistemi.	288
5. Şili'de Başkanlık Sistemi	314
6. Peru'da Başkanlık Sistemi	335
7. Kosta Rika'da Başkanlık Sistemi.	350
8. Uruguay'da Başkanlık Sistemi	367
C. İNCELEDİĞİM LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDEKİ BAŞKANLIK SİSTEMİ UYGULAMALARINDA BENZERLİKLER VE KENDİNE ÖZGÜLÜK ARZ EDEN FARKLI ÖZELLİKLER	390
D. BU ÜLKELERİNDEKİ BAŞKANLIK SİSTEMLERİ İLE ALAKALI YAPILAN BAZI DEĞERLENDİRMELER	414

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LATİN AMAERİKA ÜLKELERİNDE TATBİK EDİLEN BAŞKANLIK SİSTEMLERİNE İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRMELER

A. GENEL OLARAK LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE TATBİK EDİLEN HÜKÜMET SİSTEMLERİ	419
B. LATİN AMERİKA ÜLKELERİ'NDE ASKERİ REJİM DÖNEMLERİ	421
C. BAZI LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE SİSTEMİN OTORİTERLEŞMESİ ŞEKLİNDE ORTAYA ÇIKAN DEMOKRATİK REJİMDEN SAPMALAR	424
D. LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE DEMOKRATİKLEŞMEDEN SAPMALARIN TEMEL DİNAMİKLERİ VE ORTAYA ÇIKIŞ ŞEKİLLERİ	424
1. Geniş Yetkilerle Mücehhez Başkan'ların Otoriterleşme Eğilimine Gitmeleri: Hiper-Başkanlık, Delegatif (Delegasyoncu) Demokrasi, Seçimli Otoriter Demokrasiler	425
2. Başkanların Güçlü Kararname Çıkarma Yetkisi ile Mücehhez Kılınmış Olması	447
3. Yürütmenin Kanun Önerisinde Bulunma Yetkisine Sahip Olması	450
4. Çifte Meşruluk Temelli Yaşanan Sorunlar	451
5. İktisadî ve Terör Eylemlerini de İçeren Toplumsal Temelli Şiddet İçerikli Çatışmaların Başkanlık Sisteminin İşleyişi Üzerindeki Etkileri	456
6. Bazı Parlamenter Özelliklerin Benimsenmiş Olması	464

7. Soğuk Savaş Dönemi Uygulamaları ve Askerî Müdahalelerde Haricî Güçlerin Etkileri: Monroe, Truman ve Millî Güvenlik Doktrinleri.	465
8. Aşırı Siyasî İdeolojik Kutuplaşmaların Sebep Olduğu Sorunlar.	485
9. Yasama ve Yürütme Arasındaki Krizleri Açacak Anayasal Kurumsal Mekanizmaların Mevcut Olmaması	488
10. Basın Hürriyetine Yönelik Kısıtlamalar	489
11. Yolsuzluk, Yozlaşma ve Yoksulluk Temelli Sorunlar	491
12. Seçim Sistemlerinin, Çok Partili Siyasi Hayatın, Parti İçi Disiplinin ve Kendine Mahsus Koalisyonların Başkanlık Sisteminin İşlerliğindeki Etkileri	503
13. Demokratik Siyasî Kültürün Zayıf Olması	514
14. Partili Olmayan Kişilerin Başkan Olmaları	519
15. Yönetimden Yargıya Yönelik Müdahaleler	520
16. Seçimlerde Yaşanan Usulsüzlükler ve Hileler ya da Muhalefetin Serbest Seçimler Yoluyla İktidara Gelme Ümidini Kaybetmiş Olması	529
17. Bölünmüş Hükümet Dönemleri	537
18. Kuvvetler Ayrılığı Temelli Sorunlar	541
19. Silahlı Kuvvetlerin Anayasal Konumu ve Silahlı Kuvvetler Lehine Sağlanan “Çıkış Garantileri”	542
20. Latin Amerika Ülkelerinde Ordunun Dış Güvenliği Sağlamaktan Ziyade İç Güvenliğin Sağlanmasına Odaklanması	556
21. Ordunun Ekonomik Güce Sahip Olması	558
22. İnsan Haklarına Yönelik İhlaller	561
23. Askerî Darbelerin Yapılmasını Kolaylaştıran Diğer Etkenler	564
E. ÜÇÜNCÜ DEMOKRASİ DALGASINDAN SONRAKİ DÖNEMDE LATİN AMERİKA’DA DEMOKRATİK GELİŞMELER.....	568
F. LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE SİYASİ İSTİKRARSIZLIK VE KRİZLERİ AŞMAYA YÖNELİK YAPILAN ANAYASAL DEĞİŞİKLİKLERİN BOYUTLARI	573
G. SİSTEMSEL KRİZ SEBEBİYLE DEMOKRATİK ÇÖKÜŞTEN BAŞKANLIK KRİZİNE EVRİLME	578
H. LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE “İMPEACHMENT”İN SİYASİ DENETİM GİBİ İŞLETİLMESİ	587
I. BAŞKANLIK KRİZİNİ TETİKLEYEN ETKENLER	589
J. LATİN AMERİKA’DA DEMOKRATİK DÖNÜŞÜMÜN TEMEL DİNAMİKLERİ	594
1. Soğuk Savaş’ın Sona Ermesi	594
2. Demokratik Sivil Yönetimlerin Silahlı Kuvvetlere Yönelik Üstünlüğünün Sağlanması ve Halkın Tutumlarında Meydana Gelen Değişiklikler	596
3. Darbecilerin Yargılanmaları	600

4. Otoriterleşen Yöneticilerin Askerî müdahale Olmaksızın Olağan Yargı Mercileri Tarafından Yargılanmaları.....	602
5. Askeri Yönetimlerin Başarısızlıkları ve Bu Dönemlerde Sergilenen Politikalara Tepkiler	602
6. Silahlı Kuvvetlerin İç Güvenliğin Sağlanması Konusunda Etkinliğinin Azalması	604
7. Silahlı Kuvvetlerin, Bazı Latin Amerika Ülkelerinin ABD'nin MGD Politikaları Eksenli Yardım Politikalarına İhtiyacının Azalması	605
8. Askeri Bürokrasinin Siyasi Meselelere Karşı Mesafeli Olması	605
9. Yürütmenin Otoriterleşmesi Konusunda Halkın Eğilimi,	606
10. Seçim Hilelerini Önlemeye Yönelik Önlemler	607
11. Seçimlerin Eş Zamanlı Yapılması	609
12. Kısmî Ekonomik İyileşmelerin Sağlanması.....	610
13. Demokratik Dönüşümün Sağlanması	612
14. Demokratik Dönüşüm Neticesinde Sistemin Dayanıklılığının Artması	613
15. Toplumda Demokratik Kültür Bağlamında Demokrasiye ve Demokratik Kurumlara Olan Destek, Güven ve İncanın Artması	613
16. Çoğulculuğu Artırıcı Yöndeki Gelişmeler	618
17. Askeri Müdahalenin Azalmasını Tetikleyen Diğer Etkenler.....	620
K. GENEL MANADA HÜKÜMET SİSTEMİ TERCİHLERİ	624
L. DEMOKRATİK KALİTE VE LATİN AMERİKA'DAKİ DEMOKRASİLERİN KALİTESİ	625
M. LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE DEMOKRATİKLEŞME İNDEKSLERİ	628
N. AMERİKA KITASINDAKİ ÜLKELERDE DEMOKRASİ KALİTESİNİN ZAYIF VE GÜÇLÜ YÖNLERİ	640
O. BAŞTA BAŞKANLIK SİSTEMİ OLMAK ÜZERE GENEL OLARAK HÜKÜMET SİSTEMİ, DEMOKRASİ, OTORİTERLEŞME VE ASKERİ MÜDAHALE İLİŞKİSİ	646
SONUÇ	665
KAYNAKÇA	677